

"Bilginin her çağda olması olgusundan hareketle, insanlığın da her çağda ileri gittiği sonucunu çıkarmak doğru mudur?"

-Ulug Mutku

Modern İnsanın İktel Problemleri

Üst düzey bir donanımına ve muazzam bir hızla yoluna gelerek devam eden teknolojisine karşın insanlığı, aksi istikamete olma hızıyla kasmakta. Bağımlılığa ve 21. yüzyıl karanlığına. En karmaşık işlemleri, onları sağlama güç durumları ve edinilmesi zahmetli bilgileri tek bir tuşla, hazır olarak karşımıza sunan bilgisayarlar "insanlığı" ileriye taşımaları beklemek yanlış bir düşünce değildir. Peki ya gerçekten beklediğimiz gibi mi oldu?

Bilgisayarlar zamanla birer huz ve eğlence aracına , internet ise sürekli bir beklenti içerisinde olan aşınmış beyinlere robotik, pürüzsüz elleriyle dağıtım yapan bir hız postacısına dönüştü. Sürekli tüketime teşvik edilen, zihni reklamlarla meşgul edilen insanlığı; aareyi, benliğini oluşturan ana unsurlardan kısarak, bağımlılıklarına daha çok vakit ayırmakta buldu. Bu süreçte insanların yıkıcı etkisini asitli alantarda görebilirsiniz. Örneğin, nesiller arasında bir bilgi ve kültür köprüsü olan dil ve edebiyat üzerindeki etkilerine bakalım.

Mitetik bir yazının nasıl olması gerektiği hususunda, bağımlılıkları ve zorunlu hissettiği ihtiyaçlarından dolayı pek vakit ayıramayan, sözde zamane yazarlarımız "bloglar" oluşturmakta buldular aareyi. "Blogların" hız artışıyla ve sözde yazarların dilin kullanımında yetersiz oluşuyla yeni bir "yazın kültürü"(!) oluşmasına neden oldu.

Bu oluşan yazın kültüründe edebi ve felsefi derinliği bir kenara bırakın, noktalama işaretleri dahi yok. Onların yerine gereksiz ve bir o kadar da samimi olmayan kısaltmalar var. İnsanlar "LOL" dediklerinde, bırakın dedikleri gibi "Lots of Laugh" olmayı tebessüm dahi etmiyorlar. Genelerin birbirleriyle iletişim kurarken bu denli ruhsuz ve samimiyetsiz oluru, insan ilişkileri açısından zaten pek de işe yarayan olmayan geleceğimiz hakkında bizi daha da karamsar yapmaktadır. Modern hayatın getirilerinden çok "götürüsü" olan güzel yazın ve konuşma dilini nimb aramaktayız. Çünkü "modern asılların" kendi gibi olanlarla iletişim kurduklarını zannetmeleri için oluşturulan bu dil ve yazın kültüründe hiç bir kullanılabilirlik yok. Eğer gelecek nesiller bu kullanımı devam ederse kullandıklarını bu lisanla şu adı takabilirler: "Modern asılların iktel dili."

Bilgiye ulaşımın kolaylığı ve bilginin artısının hayatımıza olan katkıları elbette inkar edilemez. Ancak teknolojiyle beraber teknoloji insanı, kendini zorlayacak nedenler bulmaya devam etmiştir. Robert Musil, "Niteliksiz Adam" kitabında şöyle der: "Bizler, hala tehlikede olan ve kendini tehlikeye atan varlıklarız." Evet belki biz 21. yüzyıl insanları olarak, bir dünya savaşı ya da "büyük buhran" yaşamadık. Ancak bizim "varoluşumuzu anlamlandırma" savaşıma da en az onlar kadar zorlu. "Fransız İhtilali" ve "Sanayi Devrimi"nden sonra, değişen yaşam koşulları insanı doğadan alıp alışık olmadığı fabrikalar, ofislere ve diğer çalışma alanlarına yerleştirdi. Böylece insanlığı yirmi dört saat olarak değil, orabarda bulunduğu kadar algılamaya başladı hayatı. Oradadan çıkan insanlar dünyaya yabancılaştı ve duygularında yalnızlaştı. Modernist akim. etkisinde oluştukları romanlarda, "varoluşçu" felsefecileri tarafından bahsedilen ortak nokta hep bu "yabancılaşma" olmuştur. Yusuf Atılgan'ın "Aytağ Adam" romanında, Öğüz Atay'ın "Tutunamayanlar"ında, Nietzsche'nin ve Kierkegaard'ın ise düşünceleri ve yazılarında hep bu yabancılaşmayı ve bir "tutamama" arayışı içerisinde olan zaman insanını görebilirsiniz. Bu problemde ben de biraz ölegörük, biraz da imalı bir biçimde size şöyle anlatmak istiyorum;

"insanları bir arada tutan bazı ortak paydalar vardır. Bu bazen, insanın karanlık tarafından olan; birinin bir başkasını inciltme ihtiyacı olur. Bazı ortak acıların yaşanmışlığı ya bazense bir başkası tarafından incitilmiş olmanın, "varoluşçu" soğuk düşüncesi olan "yalnızlıkta" acının içleri ürperten soğukluğuyla karşılıklı benzersiz bir "keder tanesi" olmanın isteğidir. İşte toplumlar bu narsist ancak insani bir gereklilik olarak görülen isteklere oluşturulur. Ve her toplumda aykırı bireyler bulunur. Bu, "acı kardeşliğinin" bütüne yayıldığı toplumların aykırıları ise acılarını yalnız yaşamak, onları susturmak isteyenlerdir. Böylece aykırı birey kendini hayatın soyutlamaya ve onu sorgulamaya başlar. "Niçin günüşüyle birlikte kalkıyorum?", "Neden benden hiçbir farkı olmayan bu insanların emirlerini yerine getiriyorum?", "Neden ...", "Neden ..." ...

Bir şeyler sivrilmeye başlar, böylece aykırı bireyin aklında. Boynuzla döner zamanla bu sivrili görümleri. Boynuzlarını görenler onu, gülmeye karikatürleri çizilen şeyleri benzerler.

Asırsız testisler ve yaftamalar boğur. Artık o, "ruhsal dengesi bozuk" bir yaratıktır onların "literatüründe!" Halbuki hayır, o yalnızca - sistemin gerekliliklerini yerine getirmekten onursuzca bir höz aban - koyunların arasında bir kecidir. Boynuzları yalnızca ve yalnızca bu dönüşümün belirtisidir. Koyunların farkına varamadıkları hususların aklıca onun sibirini bozmaktadır. Farkına varamadıkları en büyük gerçek ise, sistemin işleyişinin belirleyicisi konumunda olmaya istemidir. Ancak o, bunun farkındadır. Çünkü o, kökleyip düşmüştür bir kere. Ayakta durmak için aldığı toprağın üzerine düşüşü onları beklenmedik bir şeyler dışına çıkarmıştır. Gobanın tehditkâr bakışları gelir gözünün önüne. Hızlıca kaçmak ister yenden. Kaçtığı anda ise kendini bütünüyle vızgeallmez bir parçası olarak gördüğü sistemin, hızla aksadığını devam ettirmediğini görür. Böylece toprağa karşı direnmenin gereksizliğini görür ve kendisini bırakır. Artık her şey o olmuş da vardır... !!

Bilginin her çağda artması olgusundan, insanlığı her çağda ileriye taşıdığı sonucunu çıkaramayacağımız en büyük kanıtlarından biri de bu olgudur. Anlatımla sizlere aktarmak istediklerimizdir. Francis Bacon, "Bilgi güçtür." diyerek iki kelime ile çok şey anlatır bizlere. Evet bilgi güçtür. Ancak bu gün, zamanla tekelleşmiştir. Bu tekelleşmenin sonucunu ise her an rekabete hazır olarak bekletilen bir toplum oluşmasına neden olmuştur. Rekabet edecek gücü kendisinde bulmayan ya da bu rekabeti başlı başına bir sademlik olarak gören insanlarda bu toplumun dışında acı çekmektedir. Her insanı kucaklayan ve kimsenin aoban - koyun ayrimına tutulmadığı bir toplum ise yine, büyük bir güç olan bilginin ve eğitimin biz insanlar tarafından edinilip, gereklilikleri bilgisiyle yerine getirilmesi olacaktır.